

2022-08-10

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-08-10

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI) (anges i texten som fågelinfluensa)

HÄNDELSEN

Pågående utbrott av fågelinfluensa på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

SAMMANFATTNING

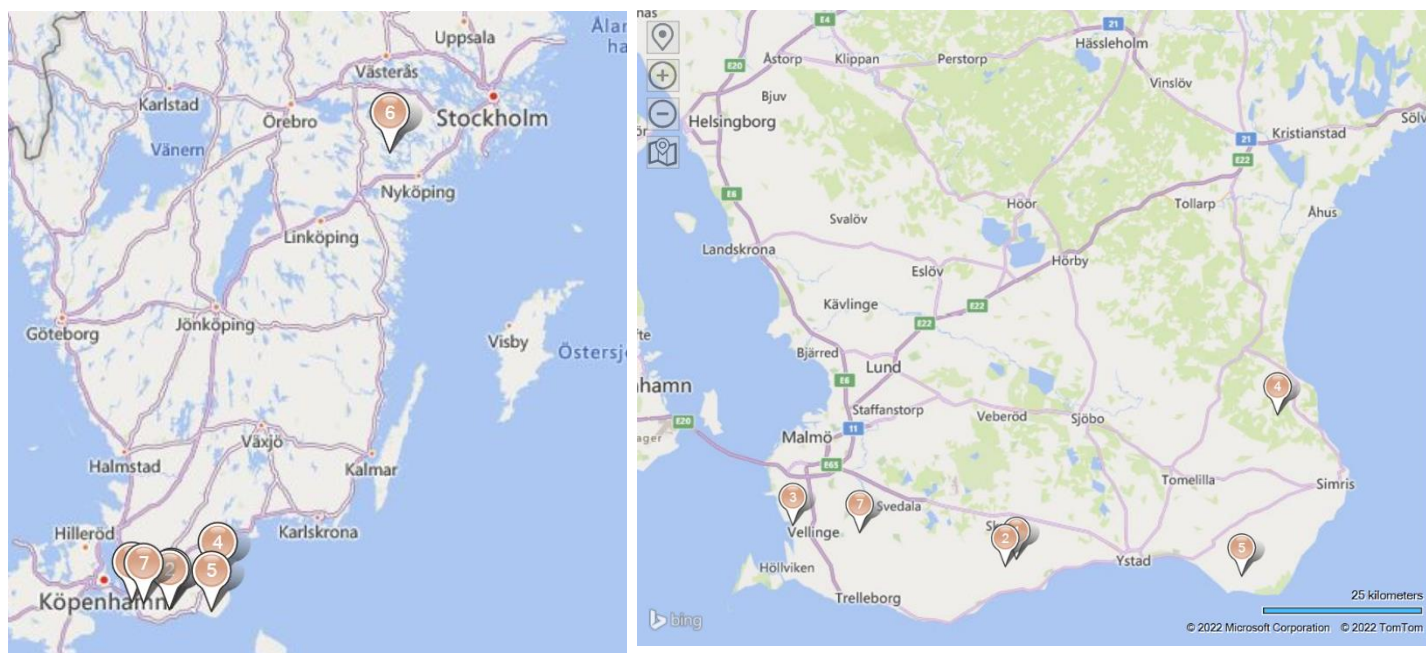
Fågelinfluenzasituationen hos vilda fåglar i Sverige under sommaren 2022 avviker från tidigare år med långt fler påvisade fall och mer rapporterad dödlighet. Vattenlevande kolonihäckande fågelarter såsom havssula, sillgrissla, tordmule, skarv och måsfåglar har drabbats i stor omfattning främst längs västkusten, i Blekinge, Skåne och på Gotland. Sannolikheten för introduktion av fågelinfluensa till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar bedöms vara förhöjd i förhållande till vad som är normalt för säsongen.

Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott av fågelinfluensa hos fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2022-03-01	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP7
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

Jordbruksverket beslutade i enlighet med internationell lagstiftning om åtgärder vilket bland annat innebar avlivning av fjäderfän och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet. Inga restriktionszoner är aktiva i dagsläget och högriskområdet för fågelinfluensa upphävdes 29 april 2022.

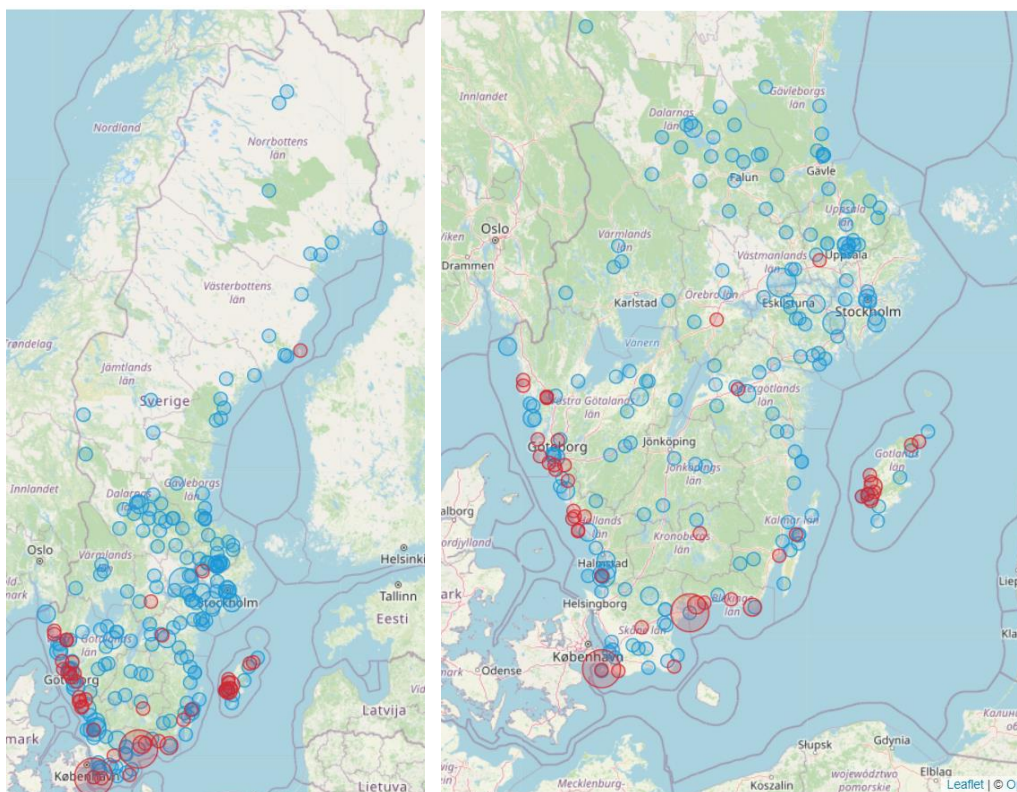
Figur 1: Kartor över konstaterat smittade anläggningar under säsongen 2021-2022. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Sedan förra lägesbilden 5 juli har ett antal frågeställningar om fågelinfluensa hos tama fåglar tagits emot av SVA, men samtliga har kunnat avfärdats utan provtagning då fågelinfluensa bedömdes vara osannolikt.

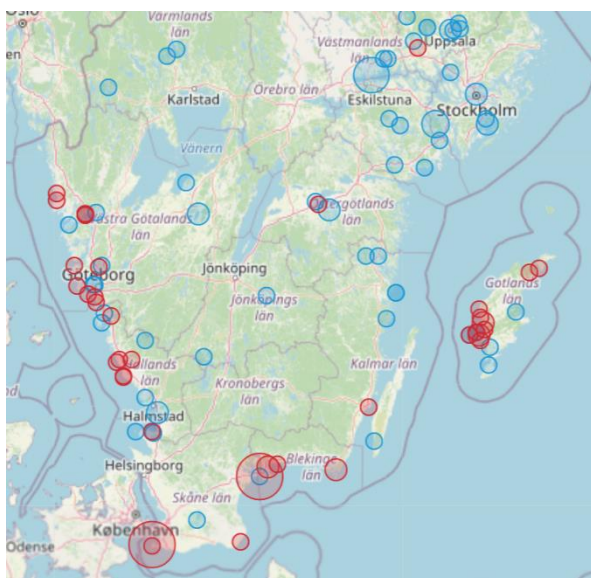
Sedan 5 juli har fågelinfluensa konstaterats hos ytterligare 25 vilda fåglar i länen: Skåne, Blekinge, Halland, Västra Götaland, Gotland, Östergötland och Uppland. Det län med flest konstaterade fall under perioden är Gotland där 11 fåglar provtagits positiva. Observera att antalet fåglar som faktiskt infekterats med fågelinfluensa bedöms vara betydligt fler än vad antalet positiva fåglar antyder, då det endast är en del av drabbade fåglar som upptäcks och rapporteras och ett begränsat urval av dem som analyseras. Under vecka 29–31 kom det in ett stort antal rapporter om döda fåglar till SVA från just Gotland och de flesta är från Gotlands västra kust. Under juni och juli kom det in ett stort antal rapporter om döda fåglar från Västra Götalands län och där märks nu en tendens till minskning i antalet rapporter.

Sommarens fågelinfluen্সafall hos vilda fåglar har främst påvisats på vattenlevande fåglar som häckar i kolonier såsom havssulor, sillgrisslor, tordmular och tärnor.

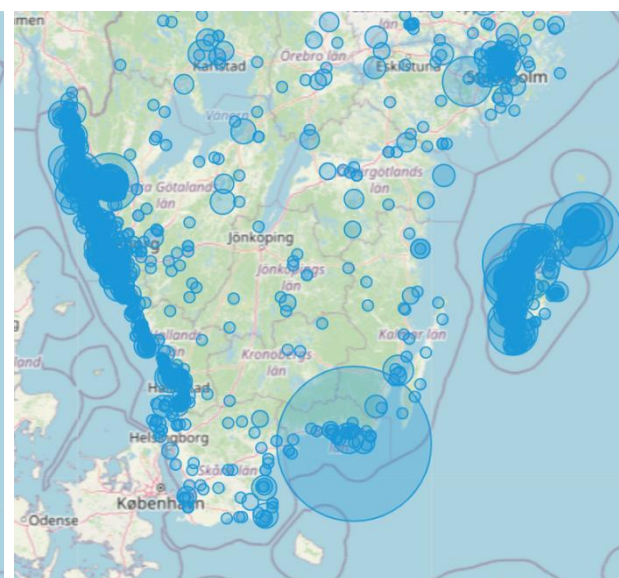
Fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar under säsongen 2021-2022 (från 1 oktober 2021) har gjorts i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland, Stockholm, Västra Götaland, Blekinge, Jönköping, Kronoberg, Örebro, Västerbottens och Gotlands län, se figur 2 och bilaga 1.

Figur 2: Kartor över fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Figur 3: Karta över fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar hittills sommaren 2022 (1 juni-10 augusti) 2022 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blåa prickar.

Figur 4: Karta över sjuka eller döda vilda fåglar inrapporterade till rapporteravilt.sva.se hittills sommaren 2022 (1 juni-10 augusti). Storleken på ringarna indikerar antal fåglar i rapporten. Vissa fåglar kan vara rapporterade mer än en gång av olika rapportörer.

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

<https://www.sva.se/annesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

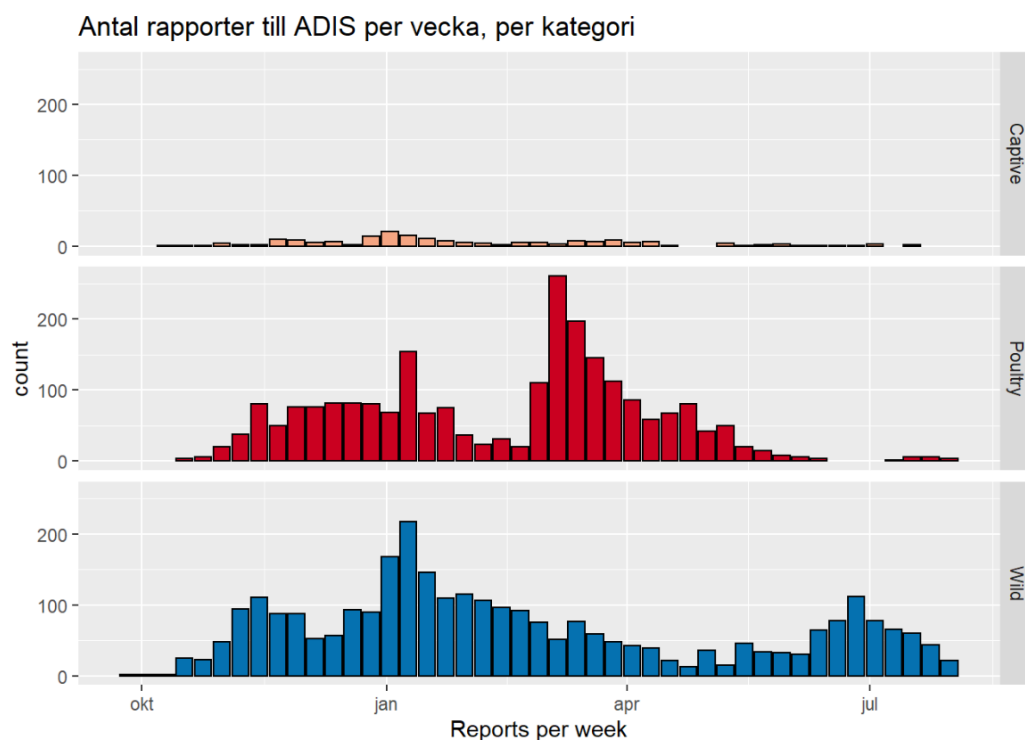
Situationen i Europa

Säsongen 2021–2022 har varit den hittills allvarligaste fågelinfluensasäsongen i Europa och totalt 46 miljoner fåglar har avlivats på drabbade anläggningar (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7415>).

Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS (sammanställt på <https://www.izsvenezie.com/documents/reference-laboratories/avian-influenza/europe-updates/HPAI/2021-1/total-events.pdf>) med bekräftad fågelinfluensa från 1 oktober 2021 till 8 augusti 2022: 2354 utbrott på fjäderfä, 100 utbrott på andra fåglar i fångenskap och 3058 fall på vilda fåglar. Sedan förra lägesbilden 5/7 har 17 utbrott på fjäderfä, två utbrott på andra fåglar i fångenskap och 223 fall av fågelinfluensa på vilda fåglar rapporterats. De 17 rapporterna om utbrott på fjäderfä kommer från Frankrike, Moldavien, Nederländerna, Polen och Tyskland. Det land som skickat flest rapporter om vilda fåglar sedan 5/7 är Tyskland med 82 rapporter följt av Frankrike med 49 rapporter. De nordiska länderna fortsätter att rapportera HPAI hos vilda fåglar där Norge skickat sju rapporter, Finland sex och Danmark tre sedan 5/7. En rapport kan gälla en eller flera vilda fåglar. Det är nytt för den här fågelinfluensasäsongen att sjukdomen fått spridning till mer nordliga breddgrader som Island, Nordnorge (inklusive Svalbard) och Västerbotten i Sverige.

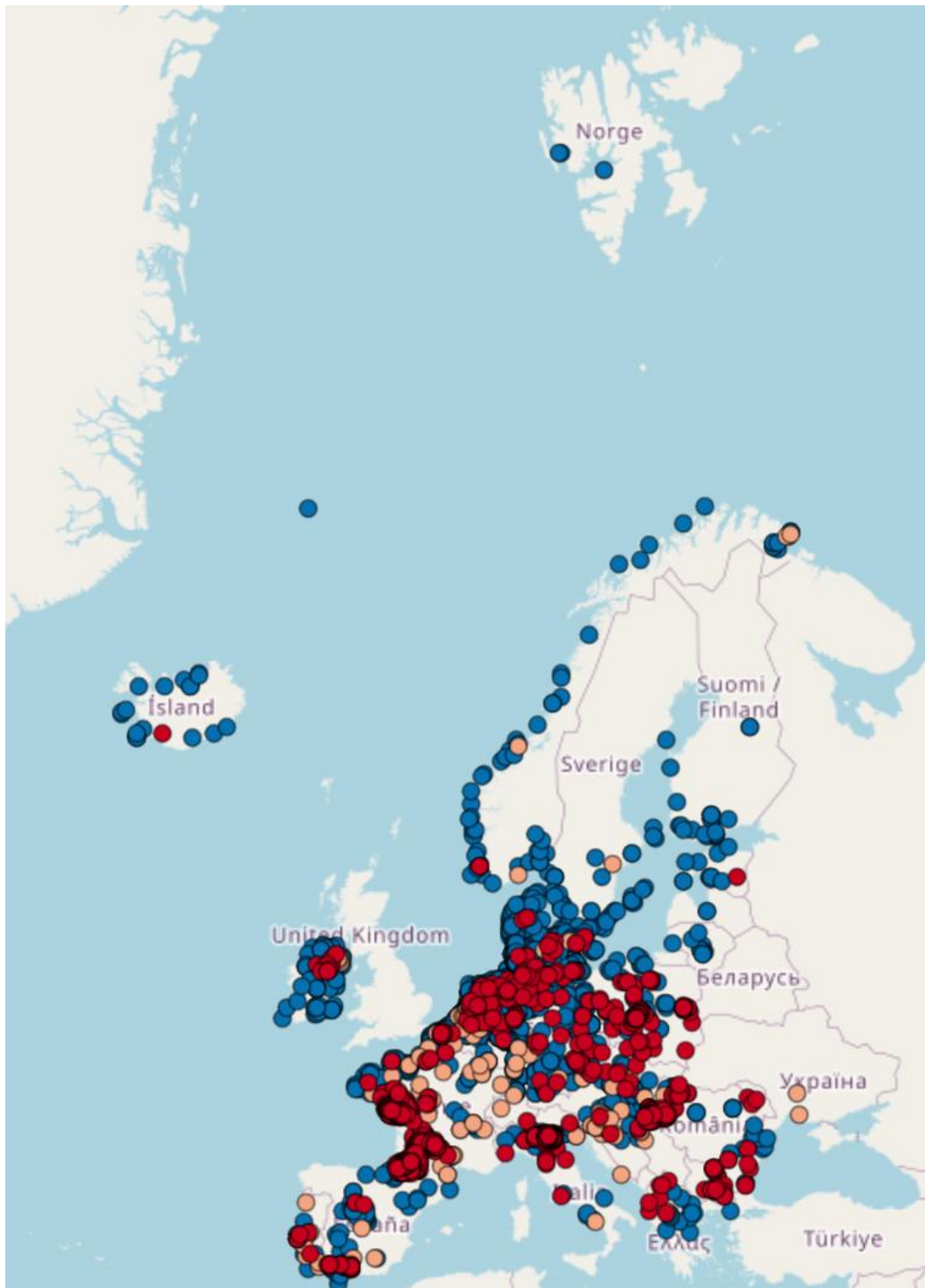
Storbritannien har hittills rapporterat 129 utbrott av fågelinfluensa sedan 2 november 2021 vilket är fler än under någon tidigare säsong. Dessutom har 1491 fall av fågelinfluensa konstaterats hos vilda fåglar under säsongen, och nu under sommaren har flera fågelkolonier drabbats. Källa:

<https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

Figur 5: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori.

I Europa har typerna H5, H5N1, H5N2, H5N3 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 oktober). Rapporter i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av fågelinfluensa H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som "översomrat" sommaren 2021 i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren 2021 i Ryssland.

Figur 6. Karta över utbrott av högpato-gen fågelinfluensa på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (beige prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmering från 1 oktober 2021. Utdrag från ADIS 2022-08-08.

Även Nordamerika har drabbats av en allvarlig fågelinfluensasäsongs där 400 utbrott nu konstaterats i 39 delstater i USA och 40 miljoner fåglar har dött eller avlivats på drabbade gårdar. Källa: <https://www.cdc.gov/flu/avianflu/avian-flu-summary.htm>

Mellan 18 juli och 1 augusti har Ryssland rapporterat 16 utbrott av fågelinfluensa i småskaliga fjäderfäflokar i de västra delarna av landet. Källa: World Animal Health Information System (World organisation for animal health)

BAKGRUND OCH AKTUELL ÖVERVAKNING

Säsongens (2021/2022) omfattande utbrott av fågelinfluensa föregicks av omfattande smittspridning och utbrott också under säsongen 2020/2021. I Sverige konstaterades fågelinfluensa på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäflokar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatogen fågelinfluensa.

Övervakning av vilda fåglar baseras på fynd, rapportering och provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA uppmanar allmänheten att rapportera in fynd av sjuka eller döda vilda fåglar och ett urval av dessa tas sedan in för analys. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Under sommaren 2022 har för första gången hög dödlighet till följd av fågelinfluensa konstaterats hos kolonihäckande fåglar i Sverige. Motsvarande problematik har rapporterats från Nederländerna, Frankrike, Norge, Danmark och Storbritannien. Bidragande orsaker till situationen kan enligt EFSA vara att fågelinfluensasäsongen 2021/2022 har drabbat ett större geografiskt område, har drabbat fler fåglar och pågått under en längre period än tidigare säsonger. Det har resulterat i att den pågående viruscirkulationen överlappat med fåglarnas häckningssäsong i högre utsträckning än tidigare (<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7415>).

Under sommaren 2021 påvisades fågelinfluensa i mindre omfattning i Sverige och det var främst Stora Karlsö på Gotland som drabbades. Då var det främst ejdrar som drabbades medan det nu är många sillgrisslor och tordmular som infekterats på Gotland. Den geografiska utbredningen och omfattningen av sjukdomen är nu betydligt större än sommaren 2021 och på europeisk nivå syns en likande bild. De döda fåglarna har framför allt hittats när de spolats upp på land från havet och SVA har inte fått rapporter om sjuklighet och dödlighet på själva häckningsplatserna. Sannolikt är det dock vid häckningsplatserna som smittspridningen sker men eftersom dessa fåglars mest naturliga miljö är i vattnet söker de sig dit när de är sjuka. Under sommaren överlever fågelinfluensaviruset en begränsad tid i miljön, inklusive i vattnet och även i de döda fåglarnas kroppar och därför är bedömningen att fåglarna smittas främst av levande fåglar som lever tätt ihop i samband med häckningen.

Sommarens rapporter om omfattande dödlighet och påvisande av fall har främst gällt kustområden och öar och inte primärt fjäderfätäta områden. De naturliga kontaktytorna (såväl direkta som indirekta) mellan kolonihäckande vattenlevande fåglar och fjäderfä bedöms vara begränsande. Att sjukdomen påvisats hos en rovfågel (duvhök) i Östergötland, gäss i Västra Götaland och en duva i Uppland indikerar att det finns smitta även inåt landet, närmare områden med fjäderfäproduktion, även om väderförhållandena inte gynnar smittspridning i dagsläget. Den samlade bedömningen är att sannolikheten för introduktion av fågelinfluensa till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar är förhöjd i förhållande till vad som är normalt för säsongen. Risken kan vara högre lokalt i områden med pågående fågelinfluensaepidemi och dödlighet bland vilda fåglar och i fjäderfäfloccar med utevistelse. Behov av fortsatt förebyggande arbete för att förhindra att fjäderfä kommer i direkt eller indirekt kontakt med vilda fåglar kvarstår därmed. SVA uppmanar också till att stärka det förebyggande arbetet för att minska risken för att tamfjäderfä drabbas av fågelinfluensa inför hösten då risken för introduktion från vilda fåglar antas öka. Dels kan det komma en ny introduktion av fågelinfluensa med vilda fåglar i samband med höstflytten, dels finns risk att fågelinfluensavirus återigen ”översomrar” i Sverige.

SVA vill fortsatt uppmana djurägare att skyndsamt kontakta sin veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

Risken att de fågelinfluensavirus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med fågelinfluensa H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.

Bilaga 1:

Tabell med konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Sillgrissla
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Sillgrissla
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Silltrut
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Gråtrut
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Gråtrut
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Storskarv
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Skarv
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Tordmule
2022-07-27	H5N1	Gotland	Gotland	Tordmule
2022-07-26	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Kanadagås
2022-07-26	H5N1	Östergötland	Linköping	Duvhök
2022-07-19	H5N1	Halland	Varberg	Pilgrimsfalk
2022-07-19	H5N1	Västra Götaland	Tanum	Havssula
2022-07-19	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Ejder
2022-07-19	H5N1	Västra Götaland	Uddevalla	Kanadagås
2022-07-19	H5N1	Västra Götaland	Uddevalla	Havstrut
2022-07-14	H5N1	Västra Götaland	Uddevalla	Kanadagås
2022-07-14	H5N1	Gotland	Gotland	Tordmule
2022-07-11	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sillgrissla
2022-07-08	H5N1	Gotland	Gotland	Sillgrissla
2022-07-06	H5N1	Blekinge	Karlshamn	Tordmule
2022-07-06	H5N1	Halland	Varberg	Havssula
2022-07-05	H5N1	Halland	Falkenberg	Havssula
2022-07-04	H5N1	Skåne	Båstad	Havssula
2022-07-01	H5N1	Uppland	Enköping	Stadsduva
2022-07-01	H5N1	Halland	Kungsbacka	Havssula
2022-07-01	H5N1	Västra Götaland	Kungälv	Havssula
2022-07-01	H5N1	Västra Götaland	Kungälv	Havssula
2022-06-23	H5N1	Västra Götaland	Sotenäs	Havssula
2022-06-23	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Havssula
2022-06-29	H5N1	Gotland	Gotland	Havsörn
2022-06-28	H5N1	Västra Götaland	Öckerö	Stormfågel
2022-06-23	H5N1	Halland	Falkenberg	Havssula
2022-06-23	H5N1	Blekinge	Karlskrona	Kentsk tärna
2022-06-23	H5N1	Blekinge	Karlskrona	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Kentsk tärna
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Skrattmås
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Skrattmås

2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Svarthuvad mås
2022-06-17	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Svarthuvad mås
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Skrattmås
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Kentsk tärna
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Skrattmås
2022-06-16	H5N1	Skåne	Vellinge	Skrattmås
2022-06-09	H5N1	Kalmar	Kalmar	Vitkindad gås
2022-05-25	H5N1	Halland	Varberg	Duvhök
2022-05-25	H5N1	Västra Götaland	Mölnadal	Havssula
2022-04-28	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2022-04-22	H5N1	Kronoberg	Växjö	Gråtrut
2022-04-12	H5N1	Västerbotten	Umeå	Havsörn
2022-04-07	H5N1	Örebro	Örebro	Sångsvan
2022-03-17	H5N1	Kronoberg	Växjö	Skrattmås
2022-03-10	H5N1	Skåne	Hörby	Stork
2022-03-08	H5N1	Skåne	Trelleborg	Grågås
2022-02-17	H5N1	Blekinge	Ronneby	Vitkindad gås
2022-02-10	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Duvhök
2022-01-27	H5N1	Skåne	Klippan	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Skåne	Åstorp	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-25	H5N1	Skåne	Simrishamn	Ormvråk
2022-01-24	H5N1	Skåne	Skurup	Ormvråk
2022-01-12	H5N1	Skåne	Hässleholm	Gråtrut
2022-01-12	H5N1	Jönköping	Jönköping	Knölsvan
2022-01-07	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Skurup	Sångsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvråk
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2021-12-21	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-20	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Bläsgås

2021-12-16	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-10	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås
2021-12-01	H5N1	Skåne	Svedala	Havsörn
2021-11-18	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-16	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-11	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sädgås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Lund	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Kaja
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Ormvråk
2021-11-09	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-04	H5	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Ormvråk
2021-11-03	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-02	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-10-15	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås